

**STANDARDY OCHRONY
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE
W
DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE
W BIAŁCE TATRZAŃSKIEJ
prowadzonym przez:
ZGROMADZENIE CÓREK M.B.B. „SERAFITKI”**

Standardy opracowano na podstawie wzoru „Standardy ochrony osób z niepełnosprawnością (dzieci, młodzieży i dorosłych)” przygotowanego w ramach projektu COD „Standardy ochrony dzieci w Kościele katolickim w Polsce”.

Preambuła

Przemoc jest jednym z głównych zjawisk destruktywnych w życiu człowieka. Godzi ona w osobistą wolność i integralność osoby, narusza jej godność i zmusza do zachowań niezgodnych z jej własną wolą. W sytuacji osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza w stopniu głębokim z problemami z komunikacją, identyfikacja przemocy jest niezwykle trudna. Osoby z niepełnosprawnością, dzieci i dorośli, z trudnościami w mówieniu, posługiwaniu się gestem, niechodzący, z trudnościami w nawiązywaniu kontaktu z innymi ludźmi, są zazwyczaj bezbronni wobec skierowanych przeciwko nim zachowań przemocowych. Ich niepełnosprawność sprzyja wykorzystywaniu i krzywdzeniu. Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku prawnego wynikającego z Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606). Stanowi on zbiór zasad dotyczących zabezpieczenia osób z niepełnosprawnością/zależnych przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy, a także zawiera wskazówki, na podstawie których personel organizacji będzie potrafił zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia oraz podjąć właściwe działania profilaktyczne i interwencyjne.

STATUS ORGANIZACJI:

Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie prowadzony przez Zgromadzenie Córek Matki Bożej Bolesnej „Serafitki” w Białce Tatrzańskiej (DPS) jest przeznaczony dla 70 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, których stan zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego, natomiast uzasadnia potrzebę stałej opieki. Przyjmowane do Domu są chłopcy od urodzenia do 18 roku życia Mieszkańcy mogą przebywać w Domu do 30 roku życia. (Regulamin Organizacyjny Rozdział II § 1)

STANDARD 1	Polityka bezpieczeństwa – stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w Domu Pomocy Społecznej
STANDARD 2	Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi z niepełnosprawnością/osobami zależnymi
STANDARD 3	Procedury – sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania
STANDARD 4	Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym
STANDARD 5	Ochrony dzieci z niepełnosprawnością/osób zależnych
STANDARD 6	Edukacja dzieci z niepełnosprawnością/osób zależnych o ochronie własnych granic
STANDARD 7	Szkolenia i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką

STANDARD 1

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA – STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

- W DPS została opracowana i wprowadzona w życie wewnętrzna Polityka ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie dotycząca szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony osób z niepełnosprawnością przed krzywdzeniem. Stanowi ona **Załącznik 1** do niniejszych standardów.
- Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach organizacji).
- Organ prowadzący DPS zatwierdził Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada dyrektor DPS.
- Dyrektor wyznaczył osoby odpowiedzialną za monitoring realizacji Polityki.
- Polityka ochrony dzieci/osób zależnych jasno i kompleksowo określa:
 - czynniki ryzyka i czynniki chroniące specyficzne dla środowisk, w których przebywają osoby z różnorodnymi niepełnosprawnościami;
 - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
 - zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko/osoba zależna i dziecko/osoba zależna – dziecko/osoba zależna;
 - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci/osób zależnych;
 - zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
 - sposób reagowania w organizacji na przypadki podejrzenia, że dziecko/osoba zależna doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji.
- Zapisy Polityki uwzględniają specyficzne potrzeby osób z różnorodnymi niepełnosprawnościami, w tym wynikające z trwale ograniczonych możliwości intelektualnych w przypadku niepełnosprawności intelektualnej:
 - poważne ograniczenie możliwości realizowania zadań rozwojowych w związku z wieloraką niepełnosprawnością;
 - deprywacja ważnych potrzeb rozwojowych – zwłaszcza społecznych, autonomii, akceptacji, więzi i relacji rówieśniczych, seksualnych (poważne trudności w zaspokajaniu potrzeb psychoseksualnych);
 - deficyty niepozwalające rozeznaczyć naruszenia granic fizycznych oraz zakomunikować tego faktu;
 - trudności w komunikacji z innymi (np. różnego rodzaju zaburzenia mowy); stała zależność od opiekunów, zwłaszcza w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego i ruchu, zaspokajania potrzeb fizjologicznych;
 - brak lub niski poziom kontroli impulsów;
 - niska wiarygodność zeznań osoby posługującej się alternatywnymi sposobami komunikacji z dodatkowym deficytem intelektualnym – dla wymiaru sprawiedliwości.
- Polityka jest opublikowana i promowana wśród personelu, przedstawicieli ustawowych, opiekunów prawnych i dzieci/osób zależnych, a poszczególne

grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

- Dokumenty opisujące politykę ochrony i bezpieczeństwa w DPS działalności są stale dostępne do wglądu dla wszystkich pracowników oraz przedstawicieli ustawowych i opiekunów prawnych. Podopieczni zostają zaznajomieni z zasadami polityki w sposób dostosowany do ich możliwości rozwojowych/rozumienia.

STANDARD 2

PERSONEL –

WERYFIKACJA, DELEGOWANIE I EDUKACJA OSÓB PRACUJĄCYCH Z OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

- Weryfikacja osób pracujących z osobami z niepełnosprawnością intelektualną i wolontariuszy przeprowadzana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Każdorazowo w procesie rekrutacji pracowników i wolontariuszy pozyskuje się aktualne dane z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestęptw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności. Szczegółowy opis procesu rekrutacji znajduje się w Polityce ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w Domu Pomocy Społecznej (**Załącznik 1**).
- DPS zapewnia pracownikom podstawową edukację dotyczącą ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomoc w sytuacjach zagrożenia. Okresowe szkolenia pracowników i wolontariuszy uwzględniają:
 - ograniczenia możliwości realizowania zadań rozwojowych przez osoby z niepełnosprawnością, deprywacja ważnych potrzeb rozwojowych – zwłaszcza społecznych, autonomii, akceptacji, więzi i relacji rówieśniczych, seksualnych;
 - specyfikę seksualności osób z niepełnosprawnością, aby chronić je przed przemocą tego typu;
 - rozpoznawanie symptomów krzywdzenia;
 - procedury reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia w tym NIEBIESKA KARTA
 - odpowiedzialność prawną i karną pracowników zobowiązanych do podejmowania interwencji;
 - zachowań zabronionych w kontaktach z dziećmi/osobami zależnymi; obowiązujące w DPS procedury interwencji;
- Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu (Kodeks zachowań – **Załącznik 3**) wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie

z dziećmi/osobami zależnymi, a jakie požądane, uwzględniające deficyty rozwojowe i poznawcze oraz zależność od opiekunów dzieci z niepełnosprawnością/osób zależnych.

- Każdy pracownik zatrudniony w DPS oraz wolontariusz zna wewnętrzną politykę ochrony i bezpieczeństwa oraz kodeks zachowań obowiązujący w organizacji i zobowiązuje się do ich przestrzegania. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisem pod oświadczeniem (Załącznik 4).

STANDARD 3

PROCEDURY – SPOSÓB REAGOWANIA NA OSKARŻENIA LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA

- DPS wypracował procedury, które określają, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka/osoby zależnej lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, rówieśników i osób obcych. Są one szczegółowo opisane w polityce ochrony (Załącznik 1)
- W celu zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim dzieciom/osobom zależnym i dorosłym przebywającym w DPS w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób opracowana została procedura reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka/osoby zależnej z niepełnosprawnością. Została ona opisana w polityce ochrony
- W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka/osoby zależnej przez pracownika, wolontariusza zatrudnionego w DPS osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi/osobami zależnymi (nie tylko z osobą pokrzywdzoną) do czasu wyjaśnienia sprawy, w sposób nienaruszający jej na utratę reputacji. Jeśli oskarżenia o przemoc wobec mieszkańca DPS okażą się bezpodstawne, pracownik zostanie niezwłocznie przywrócony do pełnienia swoich dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przez dyrektora zostaną przedsięwzięte wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na pracowniku, wobec którego skierowane zostały bezpodstawne zarzuty.
- W DPS wyznaczone są osoby odpowiedzialne za interwencję w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dzieci/osób zależnych. Są to psycholog, pracownik socjalny, pielęgniarka oddziałowa oraz Dyrektor DPS.
- W przypadku osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym, w tym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, oceny możliwości doświadczenia przez podopiecznego przemocy, nadużycia (na podstawie niepokojących, wyraźnie odstępujących od normy określonej w diagnozie psychopedagogicznej i

funkcjonalnej symptomów), zgłoszenia lub interwencji realnie może dokonać tylko opiekun czy inna osoba mająca częsty i bezpośredni kontakt z osobą z niepełnosprawnością osoby takie nie mają możliwości samodzielnej reakcji, obrony, ucieczki.

STANDARD 4

ZAPEWNIENIE OPIEKI I WSPARCIA OSOBOM SKRZYWDZONYM

- Dziecko z niepełnosprawnością/osoba zależna w sytuacji ujawnienia nadużycia wobec niego/niej ma zapewnione wsparcie ze strony DPS, **zgodnie z procedurami wewnętrzej polityki bezpieczeństwa i ochrony**.
- DPS dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji udzielających profesjonalnego wsparcia w sytuacji kryzysu, doświadczenia krzywdy, przemocy oraz instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci/osób zależnych. DPS zapewnia dostęp do nich wszystkim pracownikom (**Załącznik 5**).
- Każde zgłoszenie lub sygnał o możliwej krzywdzie wobec osoby z niepełnosprawnością jest starannie weryfikowany. Szczególnie uważnie traktowane są przypadki dotyczące osób niemówiących oraz z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, które mogą mieć trudności ze rozumieniem sytuacji krzywdy i jej zgłoszeniem.
- W sytuacji sygnalizowania nadużycia każda osoba z trudnościami w komunikacji wynikającymi z zaburzeń mowy lub niepełnosprawności intelektualnej powinna mieć zapewniony dostęp do formy komunikacji dostosowanej do jej możliwości psychofizycznych, o ile jest to zasadne przy wykorzystaniu alternatywnych lub wspomagających metod komunikacji.

STANDARD 5

EDUKACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ O OCHRONIE WŁASNYCH GRANIC

- Dzieci/osoby zależne:
- są informowane o prawie do obrony, odmowy, ucieczki w sytuacji zagrożenia, naruszenia intymności, granic fizycznych ze strony rówieśników i dorosłych (także opiekunów i członków rodziny);
- mają wskazane osoby, do których mogą zwrócić się o pomoc.
- Dzieci/osoby zależne mają zapewnioną edukację w zakresie:
- samopoznania, rozwijania autonomii, poznawania zasad rozwoju psychoseksualnego człowieka i rozpoznawania własnego etapu tego rozwoju

- oraz potrzeb w tym zakresie – stosownie do indywidualnego, aktualnego poziomu rozwoju psychofizycznego, wieku i możliwości rozumienia;
- treningu kształtowania umiejętności dokonywania wyborów (począwszy od najbardziej elementarnych, dostosowanych do indywidualnych możliwości osoby z niepełnosprawnością intelektualną), ważna jest również edukacja w zakresie samodzielności, samoobsługi, możliwości dokonywania wyborów, komunikacji, w tym wspomagającej i AAC, umiejętności społecznych oraz ich aktywizacja, uczenie się rozpoznawania sytuacji, zachowań i relacji zagrażających, w tym przemocowych, w szczególności związanych z wykorzystaniem seksualnym (w świecie realnym i wirtualnym);
 - treningu swego rodzaju asertywności, czyli zdolności do odmawiania w sytuacjach groźnych czy niejednoznacznych, uczenie osób z niepełnosprawnością intelektualną zachowań, jakie powinny podjąć, kiedy tracą poczucie bezpieczeństwa w określonych relacjach (odmowa, protest, krzyk, konieczność zgłoszenia krzywdzenia).

STANDARD 6

OBOWIĄZEK INFORMACYJNY I MONITORING REALIZACJI STANDARDÓW

- Dokument *Standardy ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelektualnie* jest ogólnodostępny dla personelu, dzieci/osób zależnych oraz ich opiekunów.
- Dokument opublikowany jest na stronie internetowej i udostępniony na tablicy informacyjnej w siedzibie DPS.
- Wersja uproszczona dokumentu dostosowana do możliwości dzieci/osób zależnych i znajduje się na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń.
- Rodzice/opiekunowie prawni zostali powiadomieni o przyjętych przez DPS standardach.
- Mieszkańcy DPS zostali zapoznani ze standardami w sposób odpowiedni do ich możliwości intelektualnych.
- Osobą odpowiedzialną za wdrażanie standardów ochrony osób z niepełnosprawnością intelektualną w DPS jest dyrektor oraz powołana w tym celu komisja.
- Dyrektor oraz osoby z komisji wdrażającej standardy są odpowiedzialni za monitorowanie ich realizacji, za reagowanie na sygnały ich naruszenia i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz proponowanie zmian.
- Dyrektor przeprowadza wśród pracowników DPS, nie rzadziej niż raz na dwa lata, anonimową ankietę monitorującą poziom realizacji standardów. Wzór ankiety znajduje się w **Załączniku 6**.
- DPS w oparciu o przeprowadzoną ocenę dostosowuje standardy do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.

PODSTAWA PRAWNA

1. Konstytucja RP art. 30-31; art. 33, art. 38, art. 40-41 Ochrona prawna wartości naczelných takich jak: godność, wolność, nietykalność.
2. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz.1606).
3. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2024 poz. 560).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024 poz.424).
5. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2019 poz. 1781).
6. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526 ze zm.).
7. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. 2024 poz. 17).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 poz. 1870).
10. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2023 poz. 901).
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy (Dz.U. 2012 poz. 964).
12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2024 poz. 917).
13. Regulacje wewnętrzne DPS.

ZAŁĄCZNIK 1

Polityka ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelektualnie w Białce Tatrzańskiej

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1

DPS – Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży
Niepełnosprawnych Intelektualnie
w Białce Tatrzańskiej

prowadzony przez Zgromadzenie C. M. B. B. „Serafitki” z siedzibą w Oświęcimiu

niepełnosprawność (osoby z niepełnosprawnością) – osoby z niepełnosprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w oddziaływaniu z różnymi barierami może utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w społeczeństwie, na równych zasadach z innymi.

dziecko/osoba zależna – mieszkaniec DPS poniżej 18 roku życia/pełnoletni mieszkaniec DPS z orzeczonym stopniem niepełnosprawności intelektualnej lub fizycznej

pracownik DPS – osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.

krzywdzenie dziecka/osoby zależnej – przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka/osoby zależnej przez jakąkolwiek osobę.

Wyróżnia się pięć podstawowych form krzywdzenia:

- **# przemoc fizyczna** to przemoc, w wyniku której dziecko / osoba zależna doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożona. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica/opiekuna prawnego lub innej osoby. Przemocą fizyczną wobec dziecka/osoby zależnej jest działanie jednorazowe lub powtarzalne.
- **# przemoc psychiczna** to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem/osobą zależną a jakąkolwiek osobą, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in. niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie

rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje, niedostrzeżenie lub nieuznanie indywidualności dziecka / osoby zależnej i granic psychicznych

- # **wykorzystywanie seksualne dziecka/osoby zależnej** to włączanie w aktywność seksualną, której osoba nie jest w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Wykorzystanie seksualne może przyjąć formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji władzy i podatności na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania, w celach seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych lub społecznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby.
- # **zaniedbywanie dziecka/osoby zależnej** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka/osoby zależnej z osobą, która jest zobowiązana do sprawowania opieki, wychowania, troski i ochrony
- # **przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, *bullying*)** występuje, gdy dziecko/osoba zależna doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (internetu i telefonów komórkowych). Takie działania mają na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), mają charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie) lub relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów), wykorzystanie seksualne (np. dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika), przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.

„**osoba zaufania**” – osoba bezpieczna dla dziecka/osoby zależnej, z którą rozmawia o swojej sytuacji i darzy ją zaufaniem. Może nią być każda osoba wybrana przez dziecko/osobę zależną.

Zasady tworzenia bezpiecznego środowiska

§ 2

1. W celu stworzenia bezpiecznego środowiska funkcjonowania dla dzieci/osób zależnych, w DPS zostały określone czynniki ryzyka, które sprzyjają krzywdzeniu, w tym wykorzystaniu seksualnemu, oraz czynniki chroniące, które zmniejszają ryzyko, że dziecko/osoba zależna doświadczy krzywdzenia, a w razie wystąpienia przemocy – mogą złagodzić jej niekorzystny wpływ na jego rozwój.

2. Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci/osób zależnych w DPS:

- a) trudności w komunikacji z innymi (np. różnego rodzaju zaburzenia lub brak mowy),
- b) brak możliwości samodzielnej obrony oraz nieadekwatna reakcja na przemoc,
- c) niemożność ucieczki i obrony w sytuacji zagrożenia ze względu na ograniczenia ruchowe,
- d) deficyty rozwojowe utrudniające rozeznanie faktu naruszenia granic fizycznych oraz jego zakomunikowanie,
- e) permanentne narażenie na przekraczanie granic cielesnych przez opiekunów w związku z czynnościami higienicznymi, pielęgnacyjnymi oraz zachowaniami impulsywnymi rówieśników z niepełnosprawnością, stała zależność od opiekunów, zwłaszcza w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego i ruchu,
- f) częściowa lub całkowita zależność od innych osób przy zaspakajaniu potrzeb fizjologicznych,
- g) poważne ograniczenie możliwości realizowania zadań rozwojowych w związku z wieloraką niepełnosprawnością,
- h) potencjalny dostęp do nieodpowiednich do wieku, poziomu rozwoju i rozumienia treści w Internecie (w tym pornografii),
- i) nawiązywanie w rzeczywistości i w Internecie kontaktów potencjalnie zagrażających,
- j) brak lub niski poziom kontroli impulsów,
- k) deprivacja ważnych potrzeb rozwojowych, zwłaszcza społecznych, autonomii, akceptacji, więzi i relacji rówieśniczych, seksualnych (poważne trudności w zaspakajaniu potrzeb psychoseksualnych).

3. Czynniki chroniące, zmniejszające ryzyko doświadczenia krzywdy:

- a) osoby zaangażowane w opiekę posiadają niezbędną wiedzę dotyczącą charakteru niepełnosprawności i zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci / osób zależnych,
- b) edukacja seksualna (granice intymności, bezpieczny i niebezpieczny dotyk, kontrola ciała, reagowanie na niechcianą aktywność seksualną ze strony innych itp.),
- c) trening asertywności – zdolności do odmawiania w sytuacjach groźnych czy niejednoznacznych, uczenie osób z niepełnosprawnością zachowań, jakie powinny podjąć, kiedy tracą poczucie bezpieczeństwa w określonych relacjach,
- d) doszkalać kadry DPS w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia podopiecznych,
- e) dostęp do metod komunikacji i środków łączności, które umożliwią osobom z niepełnosprawnością, u których występuje zaburzona funkcja mowy, porozumiewanie się,
- f) dobrze zdefiniowany kodeks zachowań, jeśli chodzi o przestrzeganie kontaktu fizycznego.
- g) wdrożona procedura reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia.

Rozdział III

Rekrutacja, weryfikacja i szkolenia personelu

§ 3

Weryfikacja osób pracujących z dziećmi/osobami zależnymi i wolontariuszy przewidziana prawem:

1. zaświadczenie o niekaralności (w tym głównie, jeśli chodzi o przestępstwa określone w art. 189a k.k. – handel ludźmi, art. 207 k.k. – znęcanie, oraz w ustawie z dn. 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii);
2. sprawdzenie w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym,
3. osoby, które w ciągu ostatnich dwudziestu lat mieszkały poza Polską, przedkładają informację z rejestrów karnych tych państw;
4. osoba posiadająca obywatelstwo inne niż polskie przedkłada informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów ;

5. jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV k.k., w art. 189a i art. 207 k.k. oraz w ustawie z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (Załącznik 2).

§ 4

Każdy pracownik ma obowiązek zapoznania się z wewnętrzną polityką ochrony i bezpieczeństwa oraz podpisania oświadczenia o przestrzeganiu zasad obowiązujących w placówce (Załącznik 4).

Rozdział IV

Działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa dzieci/osób zależnych

§ 5

Edukacja dzieci/osób zależnych oraz pracowników i wolontariuszy DPS:

- 1) dostosowana do poziomu rozwoju psychofizycznego edukacja seksualna osób z niepełnosprawnościami (granice fizyczne i ochrona intymności, różnicowanie bezpieczny i niebezpieczny dotyk, kontrola ciała, reagowanie na niechcianą aktywność seksualną ze strony innych itp.),
- 2) trening asertywności – zdolności do odmawiania, protestu w sytuacjach groźnych czy niejednoznacznych, uczenie dzieci/osób zależnych zachowań,

jakie powinny podjąć, kiedy tracą poczucie bezpieczeństwa w określonych relacjach,

- 3) prosty, uwzględniający możliwości rozwojowe mieszkańca DPS, przekaz procedur reagowania w sytuacji zagrożenia poczucia bezpieczeństwa,
- 4) okresowe szkolenie pracowników i wolontariuszy dotyczące seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz problemu wykorzystania seksualnego i innych form krzywdzenia (symptomy, jak rozmawiać z dzieckiem/osobą zależną, jakie są procedury postępowania, gdzie szukać wsparcia),

§ 6

1. DPS ma opracowane procedury i narzędzia dotyczące aspektów bezpieczeństwa i ochrony przed krzywdzeniem oraz reagowania na podejrzenie krzywdzenia (kodeks zachowań, wewnętrzne procedury postępowania).
2. W DPS są dostępne informacje kontaktowe do instytucji i osób, które mogą udzielić profesjonalnego wsparcia w przypadku podejrzenia krzywdzenia

Rozdział V

Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko/osoba zależna, dziecko/osoba zależna – dziecko/osoba zależna

§ 7

1. W DPS określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z dziećmi/ osobami zależnymi, a jakie pożądane; uwzględniające deficyty wynikające z niepełnosprawności intelektualnej oraz innych rodzajów niepełnosprawności.
2. W ramach identyfikacji sytuacji dziecka/osoby zależnej i zapewnienia jemu/jej i innym osobom w jego/jej otoczeniu ochrony prowadzi się indywidualne plany wsparcia uwzględniające diagnozę indywidualnych potrzeb dziecka/osoby zależnej oraz specyfiki jego/jej funkcjonowania.
3. Osoby pracujące w DPS są zapoznane, w zakresie wynikającym z przydzielonych obowiązków, z typowym zakresem funkcjonowania dzieci/osób zależnych. Potrafią rozpoznać odstępstwa od normy funkcjonalnej u dziecka/osoby zależnej.

§ 8

Szczegółowe zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko/osoba zależna i dziecko/osoba zależna – dziecko/osoba zależna opisane są w Kodeksie zachowań. Kodeks zachowań stanowi **Załącznik 3**.

Rozdział VI

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka/osoby zależnej

§ 9

Dane osobowe dziecka/osoby zależnej podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Pracownik, wolontariusz pracujący z mieszkańcami ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem. Dane osobowe dziecka/osoby zależnej są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

§ 10

1. DPS uznając prawo każdej osoby do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku mieszkańcom.
2. Utrwalanie i rozpowszechnianie wizerunku dziecka/osoby zależnej na terenie placówki i w czasie uroczystości, imprez zewnętrznych, zorganizowanych wyjazdów, turnusów rehabilitacyjnych (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu podopiecznego itp.) możliwe jest po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych.
3. Wizerunek dziecka/osoby zależnej powinien zawsze stanowić wyraz szacunku dla jej/jego wartości i godności, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie może być dla dziecka/osoby zależnej poniżająca, ośmieszająca, ani ukazująca jego/jej w negatywnym kontekście.
4. Powinno się unikać podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko/osobę zależną z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka/osoby zależnej, należy użyć tylko imienia.
5. Jeżeli wizerunek dziecka/osoby zależnej stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów prawnych na utrwalanie wizerunku dziecka/osoby zależnej nie jest wymagana.
6. Utrwalony wizerunek uczestników imprez może być rozpowszechniany przez DPS, w szczególności poprzez wywieszenie na tablicach w organizacji, stronie internetowej, materiałach i broszurach informacyjnych zarówno w formie elektronicznej, jak i drukowanej, sprawozdaniach i innych materiałach dokumentujących funkcjonowanie w celach promocyjnych

i sprawozdawczych, w tym również łącznie z wizerunkiem innych uczestników imprezy oraz komentarzem opisującym przebieg imprezy.

§ 11

Rejestrowanie wizerunku dzieci/osób zależnych przez osoby trzecie i media

1. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez placówkę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrektora. W takiej sytuacji należy upewnić się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci/osób zależnych.
2. Przedstawiciele mediów czy inne osoby mające zamiar utrwalać wizerunek mieszkańców DPS są zobowiązani do udzielenia następujących informacji:
3. Imię, nazwisko i adres osoby lub redakcji występującej o zgodę;
4. Uzasadnienie potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał;
5. Podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.
6. Personelowi DPS nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody dyrektora.
7. Personel DPS nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi/osobami zależnymi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów prawnych dzieci/ osób zależnych i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka/osoby zależnej lub jego/jej rodzica/opiekuna prawnego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
8. W celu realizacji materiału medialnego dyrektor może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń na terenie siedziby DPS dla potrzeb nagrania. Dyrektor podejmując taką decyzję, poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie instytucji dzieci/osób zależnych.

Rozdział VII

Zasady dostępu dzieci/osób zależnych do Internetu

§ 12

1. Dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem opiekuna na przeznaczonych do tego komputerach i urządzeniach mobilnych.

2. Na komputerach i urządzeniach mobilnych stanowiących własność DPS i mających dostęp do Internetu zainstalowane i aktualizowane jest oprogramowanie zabezpieczające (programy antywirusowe, filtry rodzicielskie).
3. Mieszkańcy DPS mają możliwość posiadania własnych urządzeń mobilnych (telefon komórkowy, tablet) z dostępem do Internetu. Dzieci/osoby zależne są edukowane adekwatnie do ich możliwości w zakresie percepcji i rozumienia w zakresie zasad bezpiecznego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Rozdział VIII

Procedury interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka/osoby zależnej

§ 13

1. Zagrożenie bezpieczeństwa dziecka/osoby zależnej może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania:
 - a) przestępstwo na szkodę dziecka/osoby zależnej (np. przemoc fizyczna i psychiczna, wykorzystywanie seksualne, znęcanie);
 - b) zaniedbania potrzeb życiowych dziecka/osoby zależnej (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem);
 - c) inne formy krzywdzenia, niebędące przestępstwem (np. ośmieszanie, dyskryminowanie, nierówne traktowanie, niedocenianie, ignorowanie problemów i potrzeb dziecka/osoby zależnej, nadmierna krytyka, zawstydzanie, stawianie nieadekwatnych do wieku i możliwości rozwojowych dziecka/osoby zależnej oczekiwań, oczernianie dziecka/osoby zależnej i jego/jej środowiska rodzinnego);
2. Każdy członek personelu ma obowiązek zareagować w sytuacji agresji, przemocy (będąc świadkiem zdarzenia lub osobą poinformowaną o zdarzeniu), tj. podjąć próbę przerwania sytuacji, zapewnić bezpieczeństwo osobom: świadkom, krzywdzonemu, krzywdzącemu – ich odizolowanie oraz poinformowanie o zaistniałej sytuacji dyrektora.
3. Dziecko/osoba zależna może samo/sama wybrać osobę, której zwierzy się ze swoich problemów – tzw. „osoba zaufania”. Może nią być każdy, kogo dziecko / osoba zależna darzy zaufaniem. Osoba ta pozostaje w stałym kontakcie z dzieckiem/osobą zależną i innymi osobami, które są zaangażowane w pomoc. Niedopuszczalnym jest zaniechanie podjęcia stosownych działań lub zobowiązanie się przed dzieckiem/osobą zależną do zachowania tajemnicy.

Powołanie i zadania Zespołu Interwencyjnego

1. W każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka/osoby zależnej dyrektor powołuje Zespół Interwencyjny do wstępnego zdiagnozowania sytuacji osoby skrzywdzonej, oceny czynników ryzyka, rozpoznania przyczyn zaistniałych trudności oraz ustalenia sposobu zaradzenia im w celu niezwłocznej poprawy sytuacji dziecka/osoby zależnej.
2. W skład Zespołu Interwencyjnego wchodzi: dyrektor, psycholog, pielęgniarka, pracownik socjalny oraz pracownik zgłaszający podejrzenie stosowania przemocy.
3. W przypadku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka/osoby zależnej Zespół Interwencyjny prowadzi postępowanie wyjaśniające według następujących zasad:
 - a) **Rzetelność.** Zespół Interwencyjny prowadzi postępowanie w sposób rzetelny i dąży do ustalenia przebiegu zdarzenia oraz wszystkich istotnych okoliczności.
 - b) **Bezstronność.** Zespół działa w sposób bezstronny, obiektywnie ocenia dowody i nie faworyzuje uczestników.
 - c) **Respektowanie praw osób uczestniczących w postępowaniu wyjaśniającym.** Postępowanie jest zorientowane na dobrostan osoby, która mogła doświadczyć krzywdy. Jeśli krzywda jest oczywista, zespół bezzwłocznie ustala potrzeby osoby, która doświadczyła krzywdy, i wraz z dyrektorem podejmuje działania mające na celu udzielenie wsparcia, w szczególności ochronę zdrowia (fizycznego i psychicznego), przeciwdziałanie dalszej krzywdzie. Zespół Interwencyjny respektuje prawa wszystkich uczestników postępowania wyjaśniającego.
 - d) W przypadku kolizji praw różnych uczestników Zespół waży interesy obu stron i podejmuje decyzję, która w możliwie największym stopniu realizuje dobro postępowania oraz prawa każdego uczestnika.
 - e) **Domniemanie niewinności i prawo do obrony osoby obwinionej.** Osoba obwiniona ma prawo do informacji, że zgłoszenie wpłynęło, oraz do obrony swojego dobrego imienia. W szczególności ma prawo do przedstawienia wyjaśnień oraz zaprezentowania własnej perspektywy. Dopóki nie wykazano winy po stronie osoby obwinionej, należy traktować ją jako niewinną. Nie przeczy temu podjęcie środków tymczasowych (na przykład tymczasowe przeniesienie osoby obwinionej na inne stanowisko pracy), mających na celu zabezpieczenie ważnego interesu, na przykład właściwego przebiegu postępowania, bezpieczeństwa świadków lub

osoby, która mogła doświadczyć krzywdy. Ponadto wszelkie wątpliwości, których nie udało się usunąć, należy rozstrzygać na korzyść osoby obwinionej.

- f) **Poufność.** Postępowanie wyjaśniające objęte jest poufnością. Zobowiązanie do poufności podpisują: członkowie Zespołu Interwencyjnego, w tym eksperci, konsultanci, z którymi Zespół Interwencyjny konsultuje określone zagadnienia wymagające wiedzy specjalistycznej, którzy jednak nie zostali powołani do Zespołu; świadkowie oraz inne osoby, z którymi Zespół Interwencyjny prowadzi rozmowy w ramach postępowania wyjaśniającego.
- g) **Szybkość.** Zespół Interwencyjny prowadzi postępowanie bez zbędnej zwłoki.
- h) **Obowiązek powiadomienia organów ścigania.** W przypadku, gdy na jakimkolwiek etapie postępowania Zespół Interwencyjny lub inna osoba otrzyma wiarygodną informację o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu jednego z czynów zabronionych, bezzwłocznie informuje o tym dyrektora. Dyrektor, wykonując obowiązek wynikający z art. 240 Kodeksu karnego, zawiadamia organy ścigania.
- i) Zespół Interwencyjny na podstawie uzyskanych informacji sporządza plan pomocy dziecku/osobie zależnej, który dyrektor przedstawia osobom bezpośrednio opiekującym się dzieckiem/osobą zależną z zaleceniem współpracy przy jego realizacji. Plan pomocy dziecku/osobie zależnej powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez DPS działań w celu zapewnienia dziecku/osobie zależnej bezpieczeństwa;
 - wsparcia, jakie DPS zaoferuje dziecku/osobie zależnej

§ 15

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia przemocy domowej

Pod pojęciem „przemoc domowa” należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej – Dz. U. 2024 poz. 424).

§ 16

1. W przypadku pozyskania przez pracowników informacji o krzywdzeniu dziecka/osoby zależnej przez jego rodziców/opiekunów należy niezwłocznie podjąć kroki interwencyjne, które zabezpieczą dobro dziecka/osoby zależnej. Pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi. Równoległe do działań związanych z działaniami podejmowanymi wewnątrz placówki, mającymi na celu udzielenie wsparcia dziecku/osobie zależnej, należy – w uzasadnionych przypadkach – uruchomić procedurę zewnętrzną.
2. **W sytuacji podejrzenia przestępstwa** popełnionego na szkodę dziecka/osoby zależnej ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny:
 - a) dyrektor składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury (obowiązek wynikający z art. 304 k.p.k.);
 - b) Zespół Interwencyjny opracowuje plan wsparcia dziecka/osoby zależnej.
3. W przypadku, gdy z rozmowy z rodzicami/ opiekunami prawnymi wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia, dyrektor kieruje sprawę do właściwego sądu rodzinnego (wzór w **Załączniku 8**).

§ 17

W przypadku, **gdy istnieje zagrożenie dobra dziecka/osoby zależnej** albo dziecko/osoba zależna jest świadkiem przemocy:

1. dyrektor organizuje spotkanie z rodzicami/opiekunami dziecka/osoby zależnej w celu rozpoznania przyczyn zaistniałych trudności oraz ustalenia sposobu zaradzenia im w celu niezwłocznej poprawy sytuacji dziecka/osoby zależnej, a także ustalenie zakresu i sposobów wsparcia opiekunów w dążeniu do trwałej poprawy sytuacji rodzinnej poprzez przeciwdziałanie rozpoznanym przyczynom zaistniałej sytuacji;
2. w przypadku, gdy rodzice/ opiekunowie prawni nie będą chcieli uczestniczyć w spotkaniach lub też nie będą stosowali się do przyjętych wspólnie zasad, należy wystąpić do sądu rodzinnego, uruchomić procedurę „Niebieskie Karty” (procedurę „Niebieskiej Karty” na polecenie dyrektora wszczynają pracownik socjalny).

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia przemocy ze strony pracowników, wolontariuszy lub pracowników organizacji i firm współpracujących z DPS

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka/osoby zależnej przez pracownika, wolontariusza osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi/osobami zależnymi (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy, w sposób nienarządzający jej na utratę reputacji. W przypadku analogicznych podejrzeń wobec dyrektora, stosowne działania podejmuje organ prowadzący.
2. Interwencja prowadzona jest przez dyrektora we współpracy z Zespołem Interwencyjnym.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora DPS, a nie została wyznaczona osoba do prowadzenia interwencji, wówczas interwencję podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.
4. Dyrektor w obecności osoby z Zespołu Interwencyjnego przeprowadza rozmowę wyjaśniającą okoliczności z pracownikiem podejrzanym o krzywdzenie oraz świadkami zdarzenia. Należy spisać protokół ustaleń, zawierający szczegółowe rozwiązania mające na celu powstrzymanie dalszego krzywdzenia.
5. Zespół Interwencyjny przeprowadza rozmowę z krzywdzonym dzieckiem/osobą zależną. W sytuacjach uzasadnionych dobrem dziecka/osoby zależnej rozmowę z nim może przeprowadzić, po upoważnieniu przez dyrektora, osoba, do której dziecko/osoba zależna ma zaufanie i która okaże mu wsparcie i cierpliwość. W przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniem mowy lub zaburzeniami ze spektrum autyzmu istotne jest zapewnienie możliwości komunikacji alternatywnej. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**Załącznik 7**).
6. Do udziału w interwencji można włączyć specjalistów, w szczególności psychologów i oligofrenopedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach, a także zapewnienia osobom z niepełnosprawnością warunków do właściwej komunikacji.
7. Dyrektor, jeśli jest taka możliwość, organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka/ osoby zależnej, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.

8. Jeśli oskarżenia o przemoc wobec dziecka/osoby zależnej okażą się bezpodstawne, pracownik lub dyrektor zostanie niezwłocznie przywrócony do pełnienia swoich dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przedsięwzięte zostaną jednocześnie przez dyrektora (organ prowadzący) wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na sytuacji pracownika lub dyrektora, pod adresem którego skierowane zostały bezpodstawne zarzuty.

§ 19

1. Jeżeli wystąpiło uszkodzenie ciała dziecka/osoby zależnej lub potrzebuje ono/ona pomocy lekarskiej, pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, powinien skonsultować sytuację z pielęgniarką bądź wezwać pogotowie, wypełnić kartę interwencji i przekazać informację dyrektorowi placówki.
2. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka/osoby zależnej jest zagrożone lub grozi mu/jej ciężki uszczerbek na zdrowiu, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, a następnie wypełnia kartę interwencji.

§ 20

1. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo¹, dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w **Załączniku 9**.
2. Jeżeli sprawcą jest osoba duchowna (kapłan, siostra zakonna), zgłoszenie należy przekazać również diecezjalnemu lub zakonnemu delegatowi ds. ochrony dzieci i młodzieży.
3. Dyrektor w obecności osoby z Zespołu interwencyjnego przeprowadza rozmowę z pracownikiem w celu poinformowania go o posiadanych informacjach oraz obowiązku złożenia przez niego zawiadomienia na policję lub do prokuratury (obowiązek wynikający z art. 304 k.p.k.).
4. Dyrektor w obecności osoby z Zespołu Interwencyjnego przeprowadza rozmowę z dzieckiem/osobą zależną i jeśli jest taka możliwość, z jego opiekunami w celu poinformowania o zaistniałej sytuacji oraz ustalenia

¹ Przewidywane przestępstwa ścigane z urzędu to m.in. wykorzystywanie seksualne, kazirodztwo, pornografia, stręczycielstwo, znęcanie się nad rodziną, rozpijanie dziecka, porzucenie dziecka poniżej 15 lat, uprowadzenie dziecka poniżej 15 lat.

planu pomocy dziecku/osobie zależnej, tj. zapewnienia mu bezpieczeństwa, ustalenia roli opiekunów, wsparcia dziecka/osoby zależnej przez DPS.

5. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji (**Załącznik 7**). Kartę załącza się do akt osobowych dziecka/osoby zależnej.

§ 21

Wszyscy pracownicy DPS i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka/osoby zależnej lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania ich w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 22

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia przemocy pomiędzy mieszkańcami DPS

1. Każdy pracownik, wolontariusz, który dowiaduje się o fakcie przemocy pomiędzy mieszkańcami DPS, powinien zgłosić sprawę do dyrektora. Interwencja w sytuacji przemocy powinna uwzględnić plan pomocy ofierze, jak i środki zaradcze względem sprawcy oraz świadków zdarzenia.
2. W stosunku do dziecka/osoby zależnej dopuszczającej się przemocy, w pierwszej kolejności stosuje się następujące kroki:
 - a) rozmowa z dzieckiem/osobą zależną i jego rodzicami/opiekunami;
 - b) ustalenie wspólnie z rodzicami/opiekunami oraz psychologiem planu naprawczego, celem zmiany niepożądanych zachowań;
 - c) monitoring przestrzegania ustaleń.
3. Jeżeli wdrożenie powyższych kroków przyniesie oczekiwany efekt, procedura interwencji może się zakończyć.
4. W przypadku, gdy zaplanowane działania nie przynoszą efektu dyrektor DPS zawiadamia właściwy miejscowo sąd rodzinny.

§ 23

Procedura reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka/osoby zależnej

1. Celem zastosowania procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim dzieciom i dorosłym przebywającym w DPS w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób.
2. Każdy z członków personelu i wolontariuszy jest zobowiązany do zapoznania się z ww. procedurą reagowania w przypadku zachowania

trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka/osoby zależnej, zadaniami i procesem realizowania w przypadku jej podjęcia.

3. Zakres zastosowania procedury:
 - a) naruszenie nietykalności fizycznej osoby trzeciej;
 - b) bójki, pobicie;
 - c) stworzenie zagrożenia dla zdrowia i życia własnego i innych;
 - d) niszczenie mienia

§ 24

Proces wdrożenia procedury reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka/osoby zależnej

1. W przypadku zaobserwowania u dziecka/osoby zależnej przejawów wzmożonego napięcia, zdenerwowania lub trudności stwarzających prawdopodobieństwo wystąpienia zachowania trudnego, w tym agresywnego, autoagresywnego, zagrażającego, należy niezwłocznie podjąć działania, aby przeciwdziałać jego rozwinięciu, w tym należy podjąć z dzieckiem/osobą zależną rozmowę uspokajającą, wyciszającą, o ile to możliwe, na neutralny temat (metoda przekierowania uwagi) lub inne oddziaływanie kojące/uspokajające.
2. W sytuacji eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych należy podjąć próbę ich wygaszenia.
3. Jeżeli podjęte czynności w danej sytuacji nie przynoszą efektów i następuje eskalacja zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych, należy poinformować osoby wskazane do podejmowania procedury interwencyjnej lub inne osoby z personelu, które znajdują się w pobliżu, z prośbą o pomoc; osoby te niezwłocznie informują osoby decyzyjne lub specjalistów i udzielają wsparcia w danej sytuacji.
4. W przypadku wystąpienia bardzo agresywnego zachowania, którego nie można powstrzymać i stwarza ono zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i innych osób, należy niezwłocznie powiadomić dyżurującą pielęgniarkę oraz jeżeli jest taka konieczność, wezwać pogotowie lub policję.
5. Do momentu uzyskania pewności, że sytuacja została zażegnana, a zachowanie trudne ustąpiło, nie wolno pozostawić dziecka/osoby zależnej samemu/samej sobie, należy monitorować sytuację oraz zadbać o bezpieczeństwo wszystkich uczestników zdarzenia.
6. Szczegółowe zasady przeprowadzania rozmowy z dopuszczającym się agresji mieszkańcem DPS:
 - a) rozmowa powinna być przeprowadzona bez presji czasu, pospieszania dziecka/ osoby zależnej oraz powinna być dostosowana do jego/jej

potrzeb i możliwości; miejsce jej przeprowadzenia winno uwzględniać m.in. specyfikę odbioru i przetwarzania bodźców sensorycznych przez dziecko/osobę zależną; należy wziąć pod uwagę język i sposoby komunikacji dziecka/osoby zależnej;

- b) osoba prowadząca rozmowę winna znać sposoby regulacji emocji przez dziecko/ osobę zależną (np. stymowanie/zachowania autostymulujące) oraz mieć wiedzę, czy u dziecka/osoby zależnej występują zachowania trudne (np. zachowania agresywne, autoagresywne);
- c) podczas rozmowy trzeba pozwolić dziecku/osobie zależnej na swobodną wypowiedź, w tym ujawnienie obaw, nie przerywać, nie krytykować, nie uzupełniać wypowiedzi własnymi domysłami, nie komentować treści przekazywanych przez dziecko/osobę zależną, nie minimalizować znaczenia tego, co się wydarzyło;
- d) rozmowa powinna przebiegać w spokojnej atmosferze; po jej zakończeniu dziecko/osoba zależna powinno/powinna zostać objęte/objęta adekwatnym wsparciem do czasu ustabilizowania sytuacji i wyciszenia zachowania. Nie wolno pozostawić dziecka/osoby zależnej samemu sobie/samej sobie do momentu uzyskania pewności, że sytuacja jest ustabilizowana.

Rozdział IX

Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji § 25

1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dzieci/osób zależnych zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem mieszkańca DPS.
2. W teczce umieszcza się jako załączniki (według wskazanej kolejności):
 - a) zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia dziecka/osoby zależnej;
 - b) protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwe jego sporządzenie;
 - c) kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy;
 - d) protokoły i notatki z przeprowadzonych w ramach interwencji rozmów;
 - e) protokoły z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego;
 - f) kopię „Niebieskiej Karty – A”, w przypadku, gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskie Karty”;
 - g) protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą, o ile taka będzie przeprowadzana;
 - h) plan wspierania dziecka krzywdzonego;

- i) karty monitorowania zachowań krzywdzonego oraz informacje /opiekunów/wolontariuszy;
- j) ocena efektywności wsparcia;
- k) dokumenty są przechowywane przez 5 lat

Rozdział X

Monitoring stosowania Polityki ochrony dzieci

§ 26

1. Osoby odpowiedzialne za wdrażanie standardów ochrony mieszkańców DPS oraz dyrektor są odpowiedzialne za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały jej naruszenia, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Polityce.
2. Osoba, o której mowa wyżej/dyrektor placówki przeprowadza wśród pracowników placówki, nie rzadziej niż raz na dwa lata, anonimową ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety stanowi **Załącznik 6**.
3. W ankiecie pracownicy placówki mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać jej naruszenia w placówce.
4. Osoby, o których mowa wyżej, dokonują opracowania wypełnionych przez pracowników placówki ankiet. Sporządzają na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazują dyrektorowi. Ten z kolei wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom placówki/działalności/instytucji oraz dzieciom/ osobom zależnym nowe brzmienie Polityki.

Rozdział XI

Przepisy końcowe

§ 27

1. Polityka ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelektualnie w Białce Tatrzańskiej wchodzi w życie z dniem 15 sierpnia 2024 r.
2. Dokument Polityki ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelektualnie

w Białce Tatrzańskiej podlega ogłoszeniu w sposób dostępny dla pracowników, mieszkańców i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, również w wersji skróconej, dostosowanej do możliwości rozwojowych dzieci/osób zależnych.

3. Dokument pozostaje do wglądu pracowników i opiekunów w gabinecie dyrektora DPS.

Załącznik 2

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1606) oraz art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. 2024 poz. 560)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie*.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach tak/nie*
4. Proszę wpisać państwo/państwa.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
7. Oświadczam, że prawo państwa nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*.
8. Oświadczam, że w państwie nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.
9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.
10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ZAŁĄCZNIK 3

KODEKS ZACHOWAŃ OBOWIĄZUJĄCY W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNYCHINTELEKTUALNIE W BIAŁCE TATRZAŃSKIEJ

Kodeks zachowań obowiązujący w DPS opisuje zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi/osobami zależnymi.

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra mieszkańca i w ich najlepszym interesie. Personel traktuje dzieci/osoby zależne z szacunkiem oraz uwzględnia ich godność i potrzeby odpowiednio do wieku. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka/osoby zależnej w jakiegokolwiek formie. Personel realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych DPS oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi/osobami zależnymi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.
2. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi/osobami zależnymi oraz pomiędzy dziećmi/osobami zależnymi wskazują, jakie zachowania są niedozwolone, a jakie pożądane; uwzględniają deficyty wynikające z niepełnosprawności intelektualnej oraz innych rodzajów niepełnosprawności.
3. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:
 - a) przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie itd.);
 - b) seksualizacji relacji (flirt, dwuznaczny żart, rozmowa czy choćby wyzywające spojrzeń, obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).

Komunikacja z dziećmi/osobami zależnymi

1. W komunikacji z dziećmi/osobami zależnymi należy zachować cierpliwość i szacunek, słuchać uważnie i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do wieku, możliwości intelektualnych i okoliczności.
2. Formy komunikacji wzajemnej, dostosowane do indywidualnych możliwości psychofizycznych dziecka/osoby zależnej umożliwiają mu/jej jasne wyrażenie swojej akceptacji lub sprzeciwu. Jeśli jest to zasadne, należy korzystać z alternatywnych lub wspomagających metod komunikacji.
3. Osoba z niepełnosprawnością uzyskuje informacje o jej prawach i obowiązkach oraz możliwościach uzyskania pomocy w sposób zrozumiały, dostosowany do jej możliwości odbioru. Należy sprawdzić, czy i na ile osoba zrozumiała przekaz.
4. Niedopuszczalne jest:
 - a) stosowanie zarówno przez pracowników, jak i mieszkańców obraźliwych lub ośmieszających określeń, zwłaszcza podkreślających niepełnosprawności;

- b) zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie;
 - c) używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej;
 - d) komunikowanie się z dziećmi/osobami zależnymi, stosując groźby lub zastraszając je;
 - e) krzyczenie na dziecko/osobę zależną w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa jego samego lub innych osób;
 - f) faworyzowanie grupy/dziecka/osoby zależnej lub kierowanie się uprzedzeniami i stereotypami wyrażane werbalnie lub niewerbalnie;
 - g) ujawnianie informacji wrażliwych dotyczących mieszkańców wobec osób nieuprawnionych, dotyczy to wizerunku dziecka/osoby zależnej, informacji o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Zasady rozmowy z dzieckiem/osobą zależną w sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia. Należy:
- a) stworzyć odpowiednie warunki do rozmowy, rozmowa powinna odbyć się w miejscu, w którym dziecko/osoba zależna będzie czuła/czuła się bezpiecznie;
 - b) zapewnić dziecko/osobę zależną, że dobrze uczyniła/uczynił, podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie;
 - c) wyjaśniać dziecku/osobie zależnej, że nie jest winna/winne zaistniałej sytuacji;
 - d) jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać ją;
 - e) używać języka zrozumiałego dla dziecka/osoby zależnej;
 - f) unikać naprowadzania dziecka na odpowiedzi, które chciałoby się usłyszeć;
 - g) odpowiednio poinformować dziecko/osobę zależną, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielić mu/jej informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu/jej bezpieczeństwo i że nie jest winna/a temu, co się stało.

Poszanowania godności i prywatności dziecka/osoby zależnej

Należy:

1. wspierać dzieci/osoby zależne w realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych, gdy wymaga tego poziom ich funkcjonowania, należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego; dotyczy to zwłaszcza pomocy w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety;
2. zapewnić ochronę intymności dziecka/osoby zależnej w trakcie jej czynności toaletowych poprzez zamykanie drzwi, stosowanie zasłon, parawanów, używanie rękawiczek ochronnych w sytuacjach zmiany pampersów lub pomocy higienicznej; umożliwiać regularny kontakt osobisty lub telefoniczny z rodzicem/opiekunem
3. szanować prawo do intymności i potrzeby indywidualnego odpoczynku.

Niedopuszczalne jest:

1. zobowiązywanie się wobec dziecka/osoby zależnej do zachowania tajemnicy w sprawach dotyczących zagrożenia jego/jej dobra;
2. przeszukiwanie, niszczenie lub udostępnianie innym osobom własności dziecka/osoby zależnej bez zgody jego samego lub jego opiekunów;
3. omawianie spraw i sytuacji dziecka/osoby zależnej z osobami spoza grona osób bezpośrednio sprawujących opiekę nad nim/nią, w sposób pozwalający zidentyfikować osobę, której rozmowa dotyczy;

4. wyręczanie lub nadzorowanie bezpośrednio dziecka/osoby zależnej podczas realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych w przypadku, gdy nie wymaga tego jego poziom funkcjonowania;
5. zamykanie na klucz drzwi podczas zajęć indywidualnych.

Działania z mieszkańcami

1. Wszyscy pracownicy i wolontariusze są zobowiązani do doceniania i poszanowania wkładu dzieci/osób zależnych w podejmowane działania oraz pomoc im, jeśli umożliwi to poziom ich funkcjonowania, w rozpoznawaniu i rozwijaniu ich zainteresowań.
2. Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażania emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad życzliwości.
3. Niedozwolone jest celowe prowokowanie u dziecka/osoby zależnej wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych.
4. Niedozwolone jest udostępnianie dzieciom/osobom zależnym treści erotycznych i pornograficznych; wszelkie czynności seksualne pomiędzy dzieckiem/osobą zależną a jej opiekunem stanowią formę nadużycia ze względu na relację nierówności stron.
5. Nie wolno utrzymywać wizerunku dziecka/osoby zależnej (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci/osób zależnych, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód mieszkańców/rodziców/opiekunów prawnych.
6. Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.

Kontakt fizyczny

Każde przemocowe działanie wobec dziecka/osoby zależnej jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem/osobą zależną może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka/osoby zależnej w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka/osoby zależnej może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka/osoby zależnej, pytając je/ją o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko/osobę zależną lub osoby trzecie.

Nie wolno:

1. bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka/osoby zależnej;
1. stosować kar cielesnych lub grozić ich zastosowaniem;

2. dotykać dziecka/osoby zależnej w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Specyfika opieki w DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej zakłada wielość interakcji również na poziomie kontaktu fizycznego. Różne formy terapii, trening samoobsługi, wspomaganie w realizacji codziennych czynności oparte są na bezpośrednim kontakcie fizycznym. Sytuacje te są całkowicie usprawiedliwione, a wręcz nieodzowne dla skuteczności podejmowanych działań.
4. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka/osoby zależnej, należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem/osobą zależną. Dotyczy to zwłaszcza pomocy dziecku/osobie zależnej w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i korzystaniu z toalety. Nie należy narażać intymności dzieci/osób zależnych na spojrzenia innych osób, np. podczas kąpieli, przebierania itd. W sytuacji przekraczania granic fizycznych należy zapowiadać i informować osobę, jakie czynności będą wykonywane.
5. Dopuszczalne jest fizyczne przytrzymanie dziecka/osoby zależnej silnie wzburzonego/wzburzonej w celu uniknięcia przez niego/nią urazów lub w obronie bezpieczeństwa innych osób lub własnego.
6. Stosowanie przymusu bezpośredniego wobec dziecka/osoby zależnej możliwe jest wyłącznie na zasadach określonych w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego i wewnętrznej procedurze obowiązującej w DPS.

ZAŁĄCZNIK 4

OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

OŚWIADCZENIE

Na podstawie umowy z dnia 28 lipca 2023r o zmianie ustawy kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.u. 2023 poz. 16060 oraz Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2024 poz. 560)

Ja, niżej podpisana/y, oświadczam, że:

Zapoznałam/zapoznałem się z treścią dokumentu pt. „Standardy ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w Domu Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży prowadzonym przez Zgromadzenie C.M.B.B. Serafitki w Białce Tatrzańskiej” i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

**WYKAZ NUMERÓW
ORAZ INSTYTUCJI POMAGAJĄCYCH
I WSPIERAJĄCYCH W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH**

- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18:00-22:00 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18:00-22:00 w języku rosyjskim.
- Dyżur prawny tel. 22 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17:00-21:00) oraz tel. 800 12 00 02 (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18:00-22:00).
- Poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez SKYPE: [pogotowie.niebieska.linia](https://www.skype.com/join/voice/1148434333) ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.
- Ogólnokrajowa Linia Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną oraz umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych i w języku migowym.
- Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach 9:30-15:30, od godz. 15:30-9:30 włączony jest automat).
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem (PCPR) Centrala 34-500 Zakopane, ul. Heleny Modrzejewskiej 5 – www.pcpr.tatry.pl
email: sekretariat@pcpr.tatry.pl Godziny pracy: pn: 11.30-15.30, wt: 9.00-13.00, **śr: dzień wewnętrzny**, cz: 9.00-13.00, pt: 9.00-13.00
- Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie , 34 – 500 Zakopane, ul. Makuszyńskiego 9 tel. 18 20 644 54 ;
Telefon Zaufania Instytutu Psychologii Zdrowia PTP tel. 116 123 (dla osób dorosłych w kryzysie emocjonalnym).
- Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka tel. 800 12 12 12
- Telefon Zaufania Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę dla Dzieci i Młodzieży tel. 116 111

Można także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej:

- ośrodki pomocy społecznej – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych;
- powiatowe centra pomocy rodzinie – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym, udzielają informacji na temat instytucji działających lokalnie w tym zakresie;
- ośrodki interwencji kryzysowej i ośrodki wsparcia – zapewniają schronienie ofiarom przemocy domowej, udzielają pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy;
- specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej – zapewniają bezpłatne całodobowe schronienie, gdy ktoś doznał przemocy domowej, oraz udzielają kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych;
- okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem – zapewniają profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną;
- sądy opiekuńcze – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych;
 - placówki ochrony zdrowia – np. pomagają uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach;
 - komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – podejmują działania wobec osoby nadużywającej alkoholu;
 - punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – pomagają w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

ZAŁĄCZNIK 6

MONITORING STANDARDÓW OCHRONY DZIECI – ANKIETA

		tak	nie
	Czy wiesz, na czym polegają standardy ochrony dzieci/młodzieży ?		
	Czy znasz standardy ochrony dzieci/młodzieży przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
	Czy zapoznałeś się z dokumentem pt. <i>Standardy ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w DPS przed krzywdzeniem?</i>		
	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia ?		
	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia ?		
	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie w DPS przed krzywdzeniem przez innego pracownika?</i> Jeśli tak, czy i jaka była Twoja reakcja:		
	Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów obowiązujących w DPS ? Jeśli tak, proszę je wypisać:		
	Czy brałeś udział w szkoleniach z zakresu rozpoznawania czynników ryzyka, zagrożenia dobra dziecka oraz symptomów krzywdzenia ?		
	Czy w przypadku pojawienia się w placówce podejrzenia krzywdzenia mieszkańca zostały zachowane procedury zamieszczone w standardach?		

ZAŁĄCZNIK 7

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko mieszkańca		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis podjętych działań	Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka/osoby zależnej	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	# Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. # Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. # Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informację o wynikach/ działaniach rodziców	Data	Działanie

.....

podpis

ZAŁĄCZNIK 8
WZÓR WNIOSKU
O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA/RODZINY

.....
miejsowość, data

Sąd Rejonowy w
Wydział Rodzinny i Nieletnich
adres sądu

Wnioskodawca:

imię i nazwisko osoby zgłaszającej

adres osoby zgłaszającej

Uczestnicy postępowania:

imiona i nazwiska rodziców

adres zamieszkania rodziny

Dane małoletniego:

imię i nazwisko dziecka

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego (*imię i nazwisko dziecka, adres zamieszkania*) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Tutaj należy opisać niepokojące sytuacje, co sprawiło, że zdecydowaliśmy się na podjęcie interwencji, dlaczego uważamy, że dobro dziecka jest zagrożone.

Można zamieścić informacje o osobach, które były/są świadkami niepokojących zdarzeń.

W związku z powyższym, wnoszę o wydanie odpowiednich zarządzeń w celu zabezpieczenia dobra małoletniego dziecka.

.....

podpis składającego wniosek

Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

ZAŁĄCZNIK 9

ZAWIADOMIENIE O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko osoby zgłaszającej/
lub nazwa instytucji

Prokuratura Rejonowa w (Zawiadomienie należy złożyć do Prokuratury Rejonowej właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa)

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
.....
na szkodę małoletniego (*imię i nazwisko, data urodzenia*)
.....
przez (*imię i nazwisko domniemanego sprawcy*)
.....

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez (*imię i nazwisko pracownika/ wolontariusza*)
..... czynności służbowych – wobec małoletniej (*imię
i nazwisko*), dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące
relacji z

Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa
.....

Mając na uwadze powyższe informacje, a także
dobro i bezpieczeństwo małoletniej/małoletniego wnoszę o wszczęcie postępowania
w tej sprawie.

•

.....
podpis osoby upoważnionej

ZAŁĄCZNIK 10

OŚWIADCZENIE O ZACHOWANIU POUFNOŚCI

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że znana jest mi treść przepisu art. 241 § 1 – § 3 k.k.* i wynikające z niego zakazy:

1. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym;
2. rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności;
3. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Oświadczam, że znane są mi zasady bezpiecznego przetwarzania danych osobowych w ramach polityki RODO.

Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, które zostały mi ujawnione w procedurze interwencyjnej w związku ze zgłoszeniem przemocy wobec dziecka, zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka lub podjęciem innych działań w celu ochrony dziecka.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* art. 241 [rozpowszechnianie wiadomości]

§ 1. Kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.

§ 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.